

הנדון: החלטת דובר צה"ל - יישום המלצות הוועדה לבחינת הקשר עם כתבים המסקרים ענייני צבא

1. בחודש ספטמבר 2018 מינה דובר צה"ל ועדה בראשות כב' השופטת (בדימוס) אילה פרוקצ'יה לבחינת הקשר עם כתבים המסקרים ענייני צבא.
2. הוועדה קיימה תהליך מעמיק ויסודי, וביום 22 למאי 2019 הגישה דין וחשבון על עבודתה בצירוף המלצותיה בנוגע לממשק של מערך דובר צה"ל עם הכתבים המסקרים ענייני צבא (הדו"ח פורסם באתר צה"ל).
3. הוועדה עסקה באופן תקדימי בסוגיה כבדת משקל הנוגעת להסדרת היחסים שבין מערך דוברות של גוף ציבורי לבין אמצעי התקשורת המסקרים את פעילותו. וזאת, תוך בחינת הפרקטיקה הנוהגת, במסגרתה ניתן מענה ייחודי לקבוצת כתבים ייעודית המסקרת את הגוף באופן נרחב.
4. הוועדה גיבשה דו"ח מקיף הסוקר בהרחבה את ההיבטים העובדתיים והמשפטיים של הסוגיה תוך גיבוש המלצות מעשיות. אין ספק שדו"ח הוועדה והמלצותיה מניחים תשתית איתנה וסל כלים נרחב בפני גופי הדוברות הציבוריים בכלל, ומערך דובר צה"ל בפרט, בהסדרת יחסיהם עם אמצעי התקשורת. אני סמוך ובטוח כי הדו"ח ישמש בשנים הבאות באופן רחב כבסיס לעיסוק בתחום זה.
5. לאחר קבלת דין וחשבון הוועדה, העמיק ובחן דובר צה"ל את יישום המלצות הוועדה, תוך היוועצות בשורה ארוכה של גורמים הרלוונטיים בצה"ל.
6. עם סיום הליך הבחינה החליט דובר צה"ל לאמץ את המלצותיה העיקריות של הוועדה ולהתניע תהליך למימוש ההמלצות בעבודת מערך הדוברות של צה"ל.
7. דובר צה"ל רואה חשיבות בכך שהוועדה הכירה בצורך ובהצדקה לקיומה של קבוצה מיוחדת של כתבים המסקרים ענייני צבא, לה ניתן מענה ייחודי על ידי מערך דובר צה"ל.
8. דובר צה"ל מקבל את המלצתה המרכזית של הוועדה לפיה קבוצת הכתבים המסקרים ענייני צבא תכלול נציגים של אמצעי התקשורת המובילים בישראל, וכי הקבוצה תמנה כ-25 עיתונאים. באופן זה יישמרו מאפייניה של קבוצת הכתבים כקהילת ידע מקצועית ומעמיקה, שעוסקת בביטחון כעיסוק בלעדי או מרכזי, תוך שמירה על מערכת יחסי האמון בין קהילת הכתבים המסקרים ענייני צבא למערך דובר צה"ל. לצד זאת יובהר כי כלל הכתבים ואמצעי התקשורת הנושאים תעודת לע"מ ימשיכו לקבל מענה סדור ממערך דובר צה"ל.
9. בהתאם להמלצת הוועדה, קבוצת הכתבים תכלול כתבים העונים על תנאים מוסדיים ואישיים גם יחד.
10. **התנאים המוסדיים** – בקבוצת הכתבים יכללו נציגים של אמצעי תקשורת העונים על כלל הדרישות האמורות:

מערך דובר צה"ל

- עיתון מודפס, אמצעי תקשורת מקוון המפיץ מידע בכתב או באופן משודר ומוכר בידי לע"מ (לשכת העיתונות הממשלתית), שידורי טלוויזיה ושידורי רדיו ;
 - מפרסם ידיעות חדשותיות באופן יומי ;
 - עוסק בכתובה צבאית ;
 - פונה לציבור במדינה כולה ;
 - פועלת בו מערכת חדשות ייעודית, קבועה ופעילה ;
 - מקום פעילותו בישראל.
11. מבין אמצעי התקשורת העונים על התנאים המוסדיים המפורטים לעיל, תיקבע רשימת "אמצעי התקשורת המובילים".
12. בהקשר זה, המליצה הוועדה כי רשימת אמצעי התקשורת המובילים תיקבע בהתאם למספר העיתונאים אוחזי תעודת לע"מ המשתייכים לאמצעי התקשורת. לאחר בחינה נמצא, כי קריטריון מספר אוחזי תעודת לע"מ הוא אכן קריטריון חשוב, אך הוא **לבדו** אינו משקף באופן מלא את מידת ההשפעה והחשיפה של אמצעי התקשורת ואת היותו "אמצעי תקשורת מוביל".
13. לאור זאת, החליט דובר צה"ל שהכללת אמצעי תקשורת ברשימת אמצעי התקשורת המובילים לצרכי קבלת שירותים מדובר צה"ל, תיקבע על בסיס שקלול קריטריון אוחזי תעודת לע"מ, **בשילוב עם קריטריונים נוספים**: נתוני המדרוג (רייטינג) והחשיפה, מספר העוקבים ברשתות החברתיות ודירוג השפעה של חברת "יפעת". יובהר כי רשימת אמצעי התקשורת המובילים תקבע הן בשים לב לשקלול הקריטריונים והן בשים לב לכל קריטריון בפני עצמו. זאת, על מנת להימנע ממצב בו אמצעי תקשורת המוביל באופן מובהק באחד מן הקריטריונים לא ייכלל, בשל שקלול הקריטריונים, ברשימת אמצעי התקשורת המובילים.
14. אמצעי תקשורת הרואה את עצמו כאמצעי תקשורת מוביל ומעוניין בשילוב עובדיו בקבוצה המיוחדת יפנה בכתב על גבי הטופס המצ"ב, בבקשה לצרף לקבוצת הכתבים נציג מטעמו, העונה על התנאים האישיים שיפורטו להלן.
15. **התנאים האישיים** – על הכתב מטעם אמצעי התקשורת לעמוד גם בתנאים המצטברים האמורים :
- עיסוק בעיתונות צבאית כעיסוק בלעדי, או לכל הפחות כעיסוק עיקרי ;
 - ותק מינימלי של שנתיים לפחות בעיתונאות, תוך מתן עדיפות לעיתונאות בתחום הביטחוני צבאי, או תחום משיק לו כגון תחום מדיני או משטרה ;
 - התחייבות לעמוד בכללי בטחון מידע ;
 - התחייבות מראש של הכתב הצבאי לשמירת סודיות המידע המועבר מדובר צה"ל, ככל שיידרשו סודיות ומגבלות פרסום מידע ;
 - החזקת תעודת עיתונאי מטעם לשכת העיתונות הממשלתית ;
 - התחייבות לכבד את תקנון האתיקה המקצועית של העיתונות שהוציאה מועצת העיתונות בישראל ;
 - התחייבות להשתתף במרבית פעילויות הקבוצה המיוחדת, כדי שני שליש לפחות.

מערך דובר צה"ל

16. דובר צה"ל יהא רשאי, בהתקיים נסיבות המצדיקות זאת, לצרף לקבוצת הכתבים המקבלים שירות מיוחד ממערך דובר צה"ל, דרך קבע או לצורך מסוים, כתב או כתבים נוספים (גם אם מאותה המערכת), אף אם אינם עומדים במלוא התנאים הנדרשים.
17. בנוסף, לדובר צה"ל תהא האפשרות להוציא חבר מהקבוצה אם יתברר שחדל להתקיים בעניינו תנאי מהתנאים האישיים או המוסדיים, או בנסיבות מיוחדות בהן הוא לא עמד בהתחייבויות שקיבל על עצמו, או שהמשך חברותו פוגעת במטרות שלשמן פועלת הקבוצה, או מנימוקים מיוחדים אחרים שירשמו.
18. לצד זאת, תוקם ועדת השגה שבסמכותה יהיה לדון בהשגות כתבים צבאיים ואמצעי תקשורת על החלטות דובר צה"ל הקשורות בחברות בקבוצה המיוחדת.
19. מאחר ששוק התקשורת הוא שוק דינאמי, המשתנה באופן תדיר ובמהירות, החליט דובר צה"ל לקיים הערכה מחודשת של הסוגיה בעוד שנתיים.
20. דובר צה"ל מבקש להודות לכל חברי הוועדה ולכב' השופטת (בדימוס) אילה פרוקציה שעמדה בראשה על עבודתם היסודית והמקיפה. תודה שלוחה גם לכל מי שתרים לתהליך גיבוש ההמלצות ויישומן.
21. סיכום זה אושר ע"י ר' אמ"ץ.

בסיום הדברים ובנימה אישית, לאחר עבודה של למעלה משנתיים כדובר צה"ל אני רואה בהמלצות הוועדה ובאופן שהוחלט לממשן הזדמנות להסדרה מיטבית של סוגיה חשובה ומורכבת, באופן שוויוני וענייני, אשר יתרום לשיפור הממשקים בין צה"ל לבין הכתבים המסקרים את עבודתו.

רונן מנליס, תא"ל
דובר צה"ל

בקשה להצטרפות לקבוצת הכתבים המקבלים שירות ממדור הכתבים הצבאיים

חלק א' (מולא על ידי אמצעי התקשורת)

אנו מבקשים כי הכתב שפרטיו יפורטו להלן יצטרף לקבוצת הכתבים הצבאיים המקבלים שירות ממדור הכתבים הצבאיים מטעמנו:

	מספר ת"ז		שם פרטי ושם משפחה
	תחילת עבודה		תפקיד
			היקף העסקה

פרטים אודות אמצעי התקשורת:

	כתובת		שם אמצעי התקשורת
	כתובת דוא"ל		סוג אמצעי התקשורת¹
	מספר טלפון		תדירות פרסום ידיעות חדשותיות
			מספר העיתונאים המועסקים בעלי תעודת לע"מ במשרה מלאה או מעל חצי משרה

סמן X בתיבות המתקיימות ביחס לאמצעי התקשורת:

- אמצעי התקשורת הוא אמצעי תקשורת יומי
- אמצעי התקשורת מעסיק דרך קבע כתב צבאי אחד לפחות שעיקר עיסוקו בכתיבה צבאית
- אמצעי התקשורת נושא אופי גיאוגרפי כלל ארצי, ופונה לציבור במדינה כולה²
- מקום משרדיו ועיקר תפוצתו של אמצעי התקשורת הוא בישראל והוא פונה לציבור הישראלי³

_____ **שם וחתומת העורך/ת הראשית**

_____ **שם וחתומת המנכ"ל/ית**

_____ **תאריך**

_____ **חותמת המערכת**

- דובר צה"ל רשאי לדרוש אסמכתאות לאימות האמור לעיל, וכן לדרוש השלמת פרטים נוספים לשם השלמת בדיקת הבקשה.

¹ עיתון מודפס, אמצעי תקשורת מקוון המפיץ מידע בכתב או באופן משודר ומוכר בידי לשכת העיתונות הממשלתית, שידורי טלוויזיה ושידורי רדיו; לענין זה, אמצעי תקשורת בעל מספר ענפי מדיה (עתונות כתובה, טלוויזיה, רדיו וכיו"ב) המאוגד כאישיות משפטית אחת עשוי להיחשב למספר אמצעי תקשורת בכפוף לקיומה של מערכת חדשות פעילה ונפרדת בענף שיוכר כך.

² להבדיל מאמצעי תקשורת מקומי או אזורי.

³ ייכלל גם אמצעי תקשורת הפונה לציבור מחוץ לישראל.

חלק ב' (מולא על ידי המבקש/ת)

	מספר ת"ז		שם משפחה
	פירוט תקופות בהן הועסקתי כעיתונאי		שם פרטי
	כתובת בעבודה		מס' טלפון בבית
	שם רחוב ומספר		מס' טלפון נייד
	עיר, מיקוד וארץ		אמצעי תקשורת מעסיק ותפקיד
	מס' טלפון בעבודה		סוג אמצעי התקשורת (טלויזיה, רדיו, מקוונת)
	דואר אלקטרוני		תאריך מלא של תחילת עבודה באמצעי התקשורת הנוכחי
	עיסוק עיקרי בסיקור צבאי (כן / לא)		היקף העסקה (משרה מלאה/חלקית)
	מספר תעודת כתב מטעם לע"מ		עבודה נוספת בעיתונות (כן / לא) + שם אמצעי תקשורת נוסף ותפקיד בו (עצמאי יציין בשם מערכת "עצמאי")
	האם אתה עובד בעבודה נוספת בתחום אחר		פרט תאריכי תקופות בהן לא עבדת כעיתונאי
			מקום עבודה אחר ותפקיד

התחייבות המבקש :

1. אני מתחייב שהמידע שיועבר אליי, ישמש לעיסוקי העיתונאי באמצעי התקשורת הנזכר לעיל בלבד. כל שימוש במידע באמצעי תקשורת אחר או בכל דרך אחרת, לרבות בשמי, הוא אסור, אלא אם ניתן לכך אישור מראש מאת דו"ץ.
2. התחייבותי זו נוגעת לכל מידע שיועבר במהלך פגישות, תדרוכי עיתונאים, פגישות אישיות, ראיונות, תדרוכים, שיחות רקע, תדרוכים שלא לפרסום, ביקורים ביחידות צה"ל, התלוות לפעילות של יחידות, הצטרפות למשימות מבצעיות, סיורים לימודיים, ימי עיון, השתלמויות וכיוצא בזה.
3. התחייבותי זו נוגעת לכל מידע שיועבר אליי בכל דרך, ובכלל זה בעל פה, בכתב, בתצלומים או בשרטוטים, על ידי דובר צה"ל או מי מטעמו.
4. בנוסף, ידוע לי כי צה"ל עשוי להעביר אליי "מידע רגיש". בהתחייבות זו, "מידע רגיש" מידע אשר יועבר אליי, ואשר יוגדר על ידי דו"ץ או מחלקת בטחון מידע (להלן: "מחב"ס") כמידע מסווג מכל סוג שהוא, מידע "מאופל", מידע לא לפרסום או מילים בעלות משמעות דומה. אני מתחייב לשמור בסוד כל מידע רגיש שהועבר אליי, במסמך רשמי או בכל דרך אחרת.

5. מעבר לאמור לעיל, ביחס ל"מידע רגיש" אני מתחייב שלא להעבירו לידיעתו של אדם אחר כלשהו, ובכלל זה עורך אמצעי תקשורת, עורכי החדשות באמצעי התקשורת וכל בעל תפקיד אחר באמצעי התקשורת בו אני מועסק, למעט אם ניתן אישור מראש מאת דו"ץ.
6. כמו כן אני מתחייב לשמור על "מידע רגיש" ועל כל מסמך או חפץ בו הוא כלול, בסודיות, ואנקוט את כל האמצעים הדרושים להבטחת סודיות בביתי, באמצעי התקשורת בו אני פועל, ובכל מקום אחר בו יהיה ברשותי "מידע רגיש" כאמור. בכלל זה, אני מתחייב לנקוט את האמצעים הדרושים לשם הגנה על המידע כפי שיפורט ע"י דובר צה"ל ומחב"ם.
7. ידוע לי כי שינוי סיווג המידע כ"מידע רגיש" או היתר לפרסומו וכן שינוי סיווג הביטחוני של המידע יהיו באישור דו"ץ ומחב"ם בלבד.
8. ידוע לי כי אין במסמך זה משום התחייבות מטעם צה"ל למסירת מידע רגיש או לאפשר את השתתפותי בפעילות הכוללת חשיפה למידע רגיש.
9. אני מתחייב להשתתף בכל תדריך ביטחון מידע אשר ייקבע על ידי דו"ץ או מחב"ם.
10. אני מתחייב לכבד את תקנון האתיקה המקצועית של העיתונות שהוצא בידי מועצת העיתונות בישראל.
11. ידוע לי כי הפרת חובת הסודיות המוטלת עליי היא עבירה פלילית לפי חוק העונשין, התשל"ז-1977 ועלולה להביא לנקיטת הליכים פליליים נגדי.
12. אני מודע לחובתי לפי דין ומתחייב להעביר לביקורת מוקדמת של הצנזורה כל מידע צבאי טרם פרסומו, בהתאם לדין ולסדרי העבודה והכללים של הצנזורה.
13. אני מתחייב למלא את ההוראות של התחייבות זו אף לאחר שאחדל לשמש ככתב צבאי או שתסתיים העסקתי באמצעי התקשורת הנזכר לעיל.
14. ידוע לי כי הפרה של אחת או יותר מן ההתחייבויות הנזכרות לעיל עלולה להביא להפסקת שיתוף הפעולה של צה"ל עמי, ובכלל זה להוצאתי מהקבוצה, להפסקת מסירת מידע רגיש מטעם צה"ל או למניעת השתתפותי בפעילויות הכוללת חשיפה למידע רגיש.
15. הריני מצהיר/ה כי כל הפרטים שמסרתי נכונים, מלאים ומדויקים. ידוע לי כי כל אי דיוק בפרטים הנמסרים על ידי עלול לגרום להוצאתי מהקבוצה.

תאריך

חתימת המבקש